ବ୍ୟାଙ୍କକଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସପ୍ତମ ଏସୀୟ ଶକ୍ଟିମନ୍ତ୍ରୀୟରୀୟ ରାଉଣ୍ଡଟେବୃଲ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ମନ୍ତ୍ରୀ ଧମୈନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ ନଭେୟର 2, 2017 ଦିନ ଥାଇଲାଣ୍ଡର ବ୍ୟାଙ୍କ୍କ୍କଠାରେ ଆୟୋଜିତ ସପ୍ତମ ଏସୀୟ ଶକ୍ତିମନ୍ତ୍ରୀୟର ରାଉଣ୍ଡଟେବୁଲ୍ ସମ୍ମିଳନୀ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଅଧିବେଶନରେ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ଟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ "ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ଟ: ବାଷ୍ଟର ସୁବଣ୍ଣ ଯୁଗରେ ବଜାର ଓ ନୀତି ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ଦୂରୀକରଣ" ଶୀର୍ଷକ ଉପରେ ଦେଇଥିବା ଅଭିଭାଷଣ

Posted On: 02 NOV 2017 6:07PM by PIB Bhubaneshwar

ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ ସମ୍ପର୍କରେ ଏହି ଆଲୋଚନାଚକୁକୁ ମୁଁ ସମୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି । ଆଜିକୁ ପାଂଚବର୍ଷ ତଳେ 2012 ମସିହାରେ, ଅନ୍ତର୍କାତୀୟ ଶକ୍ତି ସଂସ୍ଥା (IEA) ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିଥିଲା ଯେ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ ତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ, ସ୍ପଚ୍ଛ ଓ ସବୃଜ ଇନ୍ଧନର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବହନ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ବିଶ୍ୱଶକ୍ତି ବଜାରରେ ତାର ଉଚିତ ସ୍ଥାନ ଏଯାବତ ହାସଲ କରିପାରିନାହିଁ । ଏ ଦିଗରେ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ମଧ୍ୟରେ, ଉପଯୁକ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ, ବଜାରର ଅସନ୍ତୁଳନ ଏବଂ ଅଣ ପ୍ରତିଦ୍ୱଚ୍ଛିତା ମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିଶ୍ୱ ଜନ ସମୁଦାୟକୁ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ଟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରୁ ବଂଚିତ କରେ ।

ଭାରତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦେଶର ପ୍ରାଥମିକତା ଶକ୍ତି ବାୟେଟର 6.5 ପ୍ରତିଶତ ବାଷ ଉପଯୋଗ ହୋଇପାରୁଛି ଯେତେବେଳେ ବିଶ୍ୱର ହାରାହାରି ଉପଯୋଗ ମାତ୍ରା ହେଉଛି 24% । ତେଣୁ 2030 ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଦେଶର ଶକ୍ତି ମିଶ୍ରଣ ମାତ୍ରାକୁ 15 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଭି କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ।

ଭାରତ ଏବେ ଏଲଏନକି ଆମଦାନି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶ୍ୱର ଚତୁର୍ଥ ବୃହଉମ ରାଷ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏହା ଆଗକୁ କାପାନ, ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆ ଓ ଚୀନ ରହିଛନ୍ତି । ଗତବର୍ଷ ଭାରତ ପ୍ରାୟ 19 ନିୟୂତ ମେତ୍ରିକ ଟନ ଏଲଏନକି ଆମଦାନି କରିଥିଲା । ଯାହାକି ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ଆମଦାନି ତୂଳନାରେ 15 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ । ପୁଣି ସମପରିମାଣର ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନ ରହିଛି । ସାର କାରଖାନା, ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ସହରାଂଚଳ ବାଷ୍ପ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି, ବାଷ୍ପ ଉପଯୋଗର ତିନୋଟି ପ୍ରମୁଖ ମାର୍ଗ ଯାହା ଉପରେ ଭାରତର ବାଷ ଚାହିଦା ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଆଗାମୀ ବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ର ଯଥା, ରିଫାଇନାରୀ ଓ ପେଟ୍ରୋକେମିକାଲ୍ସ, ସେରାମିକ୍ସ ଓ କାଚ, ସିମେଣ୍ଟ, ଇୟାତ ଓ ୟଞ୍ଚ ଆଇରନ, ଫେଟ ଓ ଡାଇ, କେମିକାଲ୍ସ ଓ ଅଟୋ ଉତ୍ପାଦନ ଶିଳ୍ପ ଦେଶରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ଉପଯୋଗ ଓ ଚାହିଦାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଆଶା କରାଯାଏ ।

ବନ୍ଧୁଗଣ, ଆମେ ଭାରତରେ ଘରୋଇ ବାଷ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ ଏବଂ ବାଷ ବ୍ୟବହାରକୁ ପ୍ରୋସାହିତ କରିବା ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ଆରୟ କରିଛୁ । ସେହିଭଳି ଭବିଷ୍ୟତର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଜନିତ ନିଲାମୀ ରାଉଣ୍ଡବେଳେ ଗ୍ୟାସ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ବଜାର ସ୍ୱାୟତତା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛୁ । ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ ବିତରଣ ଏକ୍ସତେଞ୍ଜ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବିକନ୍ସ ଘଟାଇଛୁ । ଯେଉଁଠାରେ ଉଭୟ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନି କରାଯାଇଥିବା ଏଲଏନଜି ଏବଂ ଘରୋଇ ଭାବେ ଉତ୍ପାଦିତ ବାଷର କାରବାର କରାଯାଇପାରିବ । ନୀତିଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ ।

ଭାରତର ଉଭୟ ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ତଟରେ ଏଲଏନକି ପୂନଃ ବାଷୀକରଣ କ୍ଷମତାର ଆମେ ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟାଇଛୁ । ଅତିରିକ୍ତ ଛଅଟି ପୁନଃ ବାଷୀକରଣ ଟର୍ମିନାଲ ସହ ଆମେ ଆମର ଏଲଏନକି ପୁନଃ ବାଷୀକରଣ କ୍ଷମତାକୁ 2022 ସୁଦ୍ଧା 50 MMTPAକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛୁ । ଆମେ 15,000 କିଲୋମିଟର ଅତିରିକ୍ତ ଗ୍ୟାସ ପାଇପ ଲାଇନ ବିଛାଇ ଜାତୀୟ ଗ୍ୟାସ ଗ୍ରୀଡର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ । ଏବେ ଭାରତ ତାର ସହରାଂଚଳ ବାଷ୍ପ ବିତରଣ ବ୍ୟବଣାକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ବୃତ୍ଧି ଲାଗି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ସେହିଭଳି ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନି ହୋଇଥିବା ଏଲଏନକି ବ୍ୟବହାର ସକାଶେ ଆମେ ଏକ ରୋଡମ୍ୟାପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛୁ ଯାହାକି ରେଳବାଇ ପାଇଁ ଇନ୍ଧନ, ତଟୀୟ ଜାହାଜ ଚଳାଚଳ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଜାହାଜ ଚଳାଚଳ ଏବଂ ଦୀର୍ଘପଥଗାମୀ ସଡକ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଆଜି ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଏଠାରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ଏସୀୟ ରାଷ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିମନ୍ତୀଙ୍କ ବୈଠକରେ ମୁଁ ଉଲେଖ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ, ଭାରତ ଏକ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଆର୍ଥିକ ପେଶସ୍ଥଳୀ ଭାବେ ଏକ ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆ ଗ୍ୟାସ ଗ୍ରୀଡର ବିକାଶ ଘଟାଇବାକୁ ଚାହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିବେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥା ମିଆଁମାର, ବାଂଲାଦେଶ, ନେପାଳ, ଭୁଟାନ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଆଦି ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକତ୍ର ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଏଲଏନକି ଯାହାକି ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଓ ବାଂଲାଦେଶ ଭଳି ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଗ୍ୟାସ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିପାରିବ, ସେଭଳି ଅଭିନବ ପ୍ରୟାସ କାରି ରଖିଛନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ବାଷ୍ପ ଯୋଗାଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ସହ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ 22 ଏମଏମଚିପିଏ ବାଷ୍ପ ଆମଦାନି କରିବା ସକାଶେ ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରୀ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛନ୍ତି । ଏହିସବୁ ବାଷ୍ପ ଯୋଗାଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାତାର, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ରୁଷିଆ, ଆମେରିକା ଆଦି ରାଷ୍ଟ୍ର ଅଛନ୍ତି । ପୁଣି ବିଭିନ୍ନ ସୂଚକାଙ୍କ ଭିତ୍ତିରେ ସଂଯୁକ୍ତ ଏହିସବୁ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ସେଥିରେ ହେନେରୀ ହବ, ଅଶୋଧିତ ତୈଳ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ଆଦି ସାମିଲ । ଭାରତୀୟ ବଜାରକୁ ଏଲଏନଜି ଯୋଗାଣର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଘଟାଇବାକୁ ଭାରତୀୟ ଆମଦାନିକାରୀମାନେ ଅଭିନବ ଉପାୟ ଆପଣାଇଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ପରିମାଣର ଅବଧି ଉଚ୍ଛେଦ, ଲକ୍ଷ୍ୟଛଳୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ବୋର୍ଡ ଭିତ୍ତିରେ ମୂଲ୍ୟ ରାଜିନାମାର ଉଚ୍ଛେଦ ସାମିଲ ।

ବିଶ୍ୱ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ ବଜାର ଏବେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତ୍ୱନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି । ଏବେ ଆମେରିକା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଏବଂ କାତାର ଭଳି ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ନୂଆ ରୂଆ ଉସରୁ ବାଷ ଯୋଗାଣ ହେଉଛି । ସେମାନେ ବାଷ ଉତ୍ପାଦନ ବୃତ୍ଧି କରି ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ନୂଆ ନୂଆ ଯୋଗାଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥା - ମୋଜାମ୍ବିକ, ତାଞ୍ଜାନିଆ, ଇଜିପ୍ଟ, ଇସ୍ରାଏଲ, କାନାଡା ଓ ସାଇପ୍ରସ ଏଲଏନିଜ ବଜାରରେ ଆଗାମୀ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଆଶା କରାଯାଉଛି । 2017 ଠାରୁ 2020 ମଧ୍ୟରେ 100 MMTPA ନୂତନ ତରଳୀକୃତ କ୍ଷମତା ଯୁକ୍ତ ବାଷ ବଜାରରେ ଉପଲହ ହେବାର ଆଶା ରହିଛି । ବିଶେଷ କରି ଆମେରିକା ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଭଳି ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ବାଷ ଯୋଗାଣର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏହା ହେଲେ ଏହି ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ମଡେଲରେ ଆବଶ୍ୟକ ସମୀକରଣ ସଂଶୋଧନ ଘଟାଇବା ଜରୁରି ହୋଇପଡିବ । ସେମାନଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟ କୋହଳ କରିବା, ଅଧିକ ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର କରିବାର ଓ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଅଧିକ ନମନୀୟତା ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ଏବେ ଏସୀୟ ବଜାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ମୁଁ ସୂଚାଇବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ଏହି ସପ୍ଟିଳନୀ ବିଶେଷ ମହତ୍ୱ ବହନ କରେ । ଯଦିଚ ଏସିଆ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ଉପଭୁକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସର୍ବଚୃହତ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହାକି ବିଶ୍ୱ ଏଲଏନଜି ଆମଦାନିର 70 ପ୍ରତିଶତ ଆହରଣ କରିଥାଏ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଏଲଏନଜି ମୂଲ୍ୟାୟନ ବେଂଚମାର୍କ ନାହିଁ । ଏସୀୟ ଏଲଏନଜି ଉପଭୋକ୍ତାମାନେ ଐତିହାସିକ ଭାବେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ତୁକ୍ତିନାମାରେ ଆବଦ୍ଧ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଏଲଏନଜି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ନିରାପଭା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ସଂପଦ ନାହିଁ ଅଥବା ପାଇପ ଲାଇନ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କର ସୀମିତ ପ୍ରବେଶ ରହିଛି ।

ଆମେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପରିବର୍ତ୍ତ୍ୱନର ହାୱା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛୁ । ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ, ତୈଳ ସୂଚକାଙ୍କ ଭିନ୍ତ୍ରିକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଚୁକ୍ତିନାମା ଭଳି ପାରମ୍ପରିକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରାର ଦିନ ଧୀରେ ଧୀରେ ସରିଆସୁଛି । ଏବେ ଆମେ ଅଧିକ ନମନୀୟତା ଓ ଆନ୍ତଃ ସଂଯୋଗୀକୃତ, ଅଧିକ ସରଳ ଓ ତରଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଓ ସୁସ୍ଥ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ । ଆମ ମତରେ ଆଜିର ଉଦବୃତ ଯୋଗାଣକାରୀ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଏଲଏନଜି ଯୋଗାଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଉପସ୍କୃତି ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମନଙ୍କୁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ତୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ । ପୁଣି ଚାହିଦା କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ସେଥିରେ ଘଟୁଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରତି ସଚେତନ ରହିବାକୁ ପଡିବ । ପୁଣି ଅନେକ କ୍ରେତା ସେମାନଙ୍କ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଠାରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳୀ ନମନୀୟତା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ତଦ୍ୱାର ଏଲଏନଜିକୁ ବିଭିନ୍ନ ଟର୍ମନାଲଠାରେ ପହଂଚାଯାଇପାରିବ ।

ଦୁଇ ସସ୍ତାହ ତଳେ, ମୁଁ ଟୋକିଓଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଉତ୍ପାଦକ-ଉପଭୋକ୍ତା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି । ସେଠାରେ ଜାପାନ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା ଯେ ଏସିଆରେ ଏଲଏନଜି ବଜାରର ସଂପ୍ରସାରଣ ଲାଗି ଜାପାନ 10 ବିଲିୟନ ଡଲାର ନିବେଶ କରିବ । ଆଗାମୀ ପାଂଚବର୍ଷ ଭିତରେ ସେଥିପାଇଁ 500 କୁଶଳୀ ମାନବ ସୟଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏହା ଏସିଆ ଏଲଏନଜି ଚାହିଦା କେତେ ବିଶାଳ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପୁଣି ବିଶ୍ୱ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ଚାହିଦା ଅନୁରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ଚାଲିଛି ।

f ᠑ In